EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 17.12.2019.
COM(2019) 635 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o provedbi pčelarskih programa

Sadržaj

1. UVOD 2
2. METODOLOGIJA 2
3. PREGLED SEKTORA PČELARSTVA U EU-u 3
3.1. Proizvodnja i cijene 3
3.2. Trgovina 5
4. PROVEDBA NACIONALNIH PČELARSKIH PROGRAMA 6
4.1. Pravna osnova 6
4.2. Ciljevi i mjere 7
4.3. Proračun Unije za nacionalne pčelarske programe i stopa korištenja 8
4.4. Dodjela doprinosa Unije po državi članici 9
4.5. Nastali rashodi po vrsti mjera 9
5. METODE ZA ODREĐIVANJE BROJA KOŠNICA 11
6. PČELARSTVO U ZAJEDNIČKOJ POLJOPRIVREDNOJ POLITICI NAKON 2020. 13
7. ZAKLJUČAK 13

1. UVOD

Sektor pčelarstva možda se čini malim u usporedbi s drugim poljoprivrednim sektorima, no ima važnu ulogu: osim što osigurava med i druge pčelarske proizvode, pridonosi oprašivanju usjeva, voćaka, samoniklog bilja itd. U okviru zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) dostupno je nekoliko alata za podupiranje sektora pčelarstva, a jedan od njih čine pčelarski programi utvrđeni u Uredbi (EU) br. 1308/2013[1] (Uredba o zajedničkoj organizaciji tržišta).

U skladu s člankom 225. točkom (a) Uredbe o zajedničkoj organizaciji tržišta Komisija svake tri godine podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o provedbi mjera za sektor pčelarstva kako je navedeno u člancima 55., 56. i 57., uključujući ono o najnovijem razvoju situacije u sustavima identifikacije košnica. Ovo je izvješće izrađeno u skladu s tom odredbom. Nije popraćeno zakonskim prijedlogom.

Izvješće obuhvaća pčelarske godine 2017.–2019., a odgovara razdoblju od 1. kolovoza 2016. do 31. srpnja 2019. Riječ je o prvim pčelarskim godinama u kojima su se primjenjivale nove mjere. U izvješću se navode informacije zaprimljene u odnosu na prethodne pčelarske godine i programi planirani za pčelarske godine 2020.–2022. prijavljeni Komisiji do 15. ožujka 2019.

Ovo je sedmo izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o provedbi pčelarskih programa. Izvješće ne uključuje sve elemente relevantne za pčelarstvo, već je usmjereno na provedbu pčelarskih programa. No u njemu se navodi i kratak pregled sektora pčelarstva u EU-u i ukratko predstavlja prijedlog Komisije za sektor pčelarstva u okviru buduće zajedničke poljoprivredne politike.

Europska unija izravno podupire sektor pčelarstva od 1997.[2] te državama članicama omogućuje izradu nacionalnih programa za njihove sektore pčelarstva. Cilj je tih programa poboljšati opće uvjete za proizvodnju i stavljanje na tržište pčelarskih proizvoda: meda, matične mliječi, peluda, propolisa i pčelinjeg voska.

Pčelarske programe sufinancira Europska unija po stopi od 50 % i oni traju tri godine. Programi se provode na dobrovoljnoj osnovi, ali sve su ih države članice odlučile uvesti, što pokazuje znatan interes država članica i velike potrebe tog sektora.

2. METODOLOGIJA

Ovo se izvješće temelji na sljedećim izvorima informacija:

[1] Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda, SL L 347, 20.12.2013., str. 671.

[2] Uredba Vijeća (EZ) br. 1221/97 od 25. lipnja 1997. o utvrđivanju pravila za primjenu mjera za poboljšanje proizvodnje meda i njegovo stavljanje na tržište, SL L 173, 1.7.1997., str. 1.

- informacije o kojima su izvijestile države članice u skladu s Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2015/1366 u pogledu potpore u pčelarskom sektoru[3], uključujući one o broju košnica na njihovu državnom području,
- informacije o kojima su izvijestile države članice u skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2015/1368 u pogledu potpore u pčelarskom sektoru[4], uključujući godišnja izvješća o provedbi utvrđena u članku 10. te uredbe. Ta godišnja izvješća uključuju sažetak rashoda nastalih u eurima tijekom pčelarske godine, raščlanjenih po mjerama te rezultate na temelju pokazatelja uspješnosti odabranih za svaku provedenu mjeru. Međutim, ti pokazatelji nisu usklađeni na razini EU-a te nisu iskorišteni za donošenje zaključaka u kontekstu ovog izvješća,
- informacije dobivene od država članica u skladu s Uredbom Komisije (EZ) br. 917/2004 o mjerama u području pčelarstva[5], u kojoj se utvrđuju pravila za nacionalne pčelarske programe do pčelarske godine 2016.,
- podaci o proizvodnji meda i međunarodnoj trgovini medom dobiveni od Eurostata[6], UN-ove baze podataka Comtrade[7] te Organizacije za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda (FAO)[8].

Podrobni podaci i sažete tablice o tržištu meda i o nacionalnim pčelarskim programima dostupni su na internetskim stranicama Komisije[9].

3. PREGLED SEKTORA PČELARSTVA U EU-u

3.1. Proizvodnja i cijene

Proizvodnja

Podaci prijavljeni u okviru programâ za 2020.–2022. pokazuju da je u EU-u postojalo oko 17,5 milijuna košnica kojima je upravljalo 650 000 pčelara. Broj pčelara povećao se u odnosu na podatke prijavljene 2016. za programe za razdoblje 2017.–2019. Međutim, treba napomenuti da nema usklađene metode za definiranje pčelara ni za procjenu broja pčelara te da promjena tog broja ne odražava nužno općenita kretanja u sektoru.

Slika 1.: Broj pčelara

[3] Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/1366 od 11. svibnja 2015. o dopuni Uredbe (EZ) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu potpore u pčelarskom sektoru, SL L 211, 8.8.2015., str. 3.–6.

[4] Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/1368 od 6. kolovoza 2015. o utvrđivanju pravila primjene Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu potpore u pčelarskom sektoru, SL L 211, 8.8.2015., str. 9.–16.

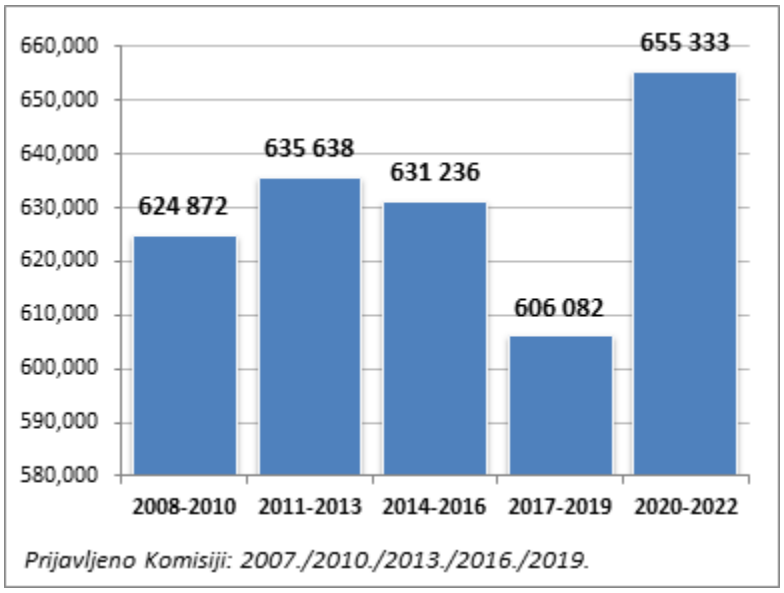
[5] Uredba Komisije (EZ) br. 917/2004 od 29. travnja 2004. o detaljnim pravilima za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 797/2004 o mjerama za poboljšanje općih uvjeta proizvodnje i stavljanja na tržište pčelarskih proizvoda, SL L 163, 30.4.2004., str. 83.–87.

[6] https://ec.europa.eu/eurostat

[7] https://comtrade.un.org/

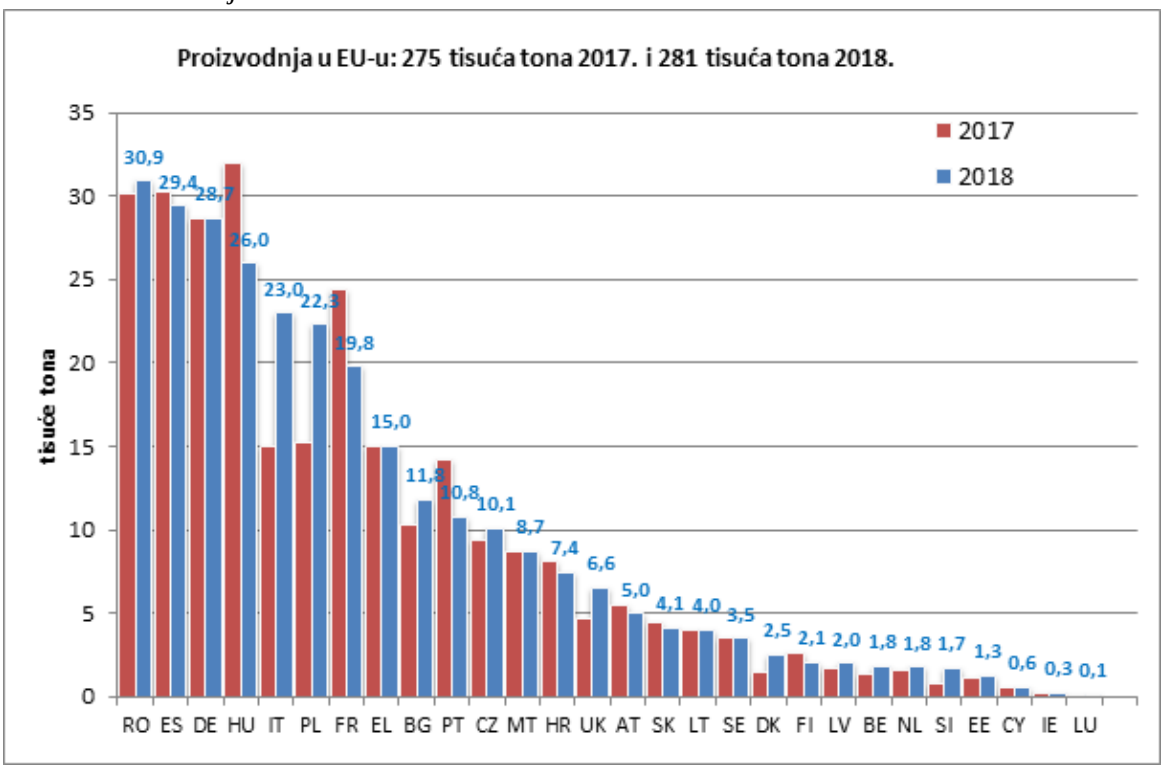
[8] http://www.fao.org/home/en/

[9] https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/animals-and-animal-products/animal-products/honey_en

Sektor je 2018. proizveo 280 000 tona meda, te je EU bio drugi najveći proizvođač meda nakon Kine (550 000 tona[10]). Proizvodnja u EU-u povećala se za 16 % od 2014. kad je proizvedeno 240 000 tona, ali EU i dalje ne proizvodi dovoljno meda za vlastitu potrošnju. Stopa samodostatnosti[11] 2018. iznosila je oko 60 %, što je otprilike ista razina kao 2015. Glavni je dobavljač uvezenog meda Kina (40 % uvezenih količina), a slijedi je Ukrajina (20 % uvezenih količina).

Slika 2.: Proizvodnja meda u EU-u 2017. i 2018.

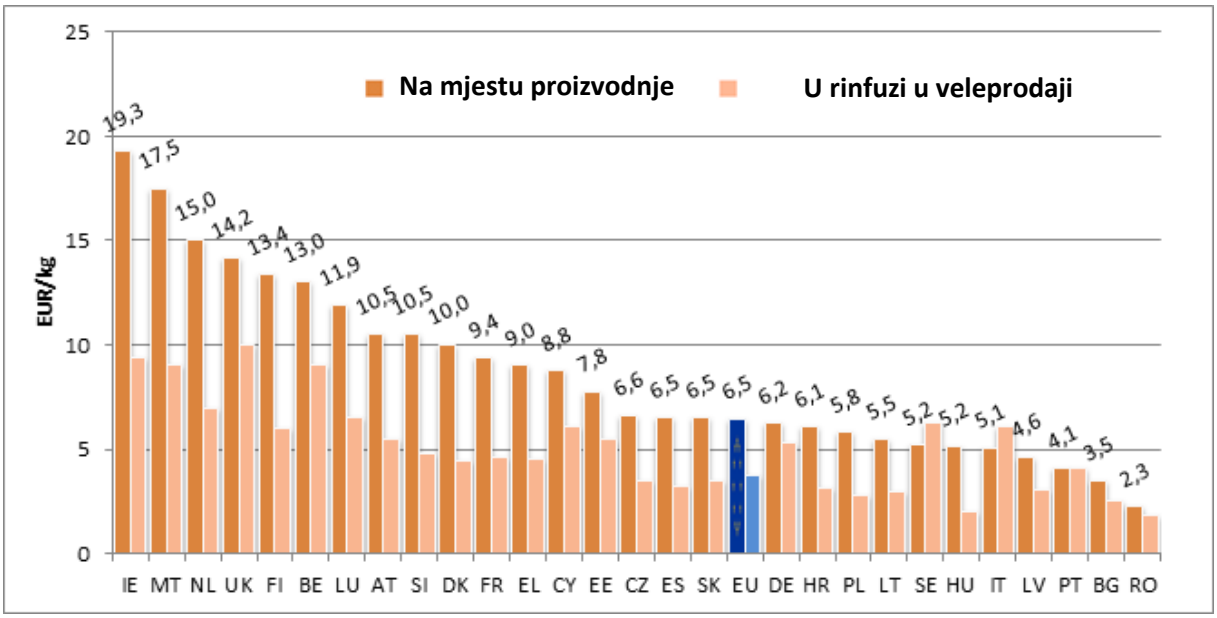
[10] Izvor: FAO.

[11] Stopa samodostatnosti = proizvodnja EU-a / (proizvodnja + uvoz – izvoz).

Cijene

Cijene meda znatno se razlikuju ovisno o državi članici, kvaliteti i mjestu prodaje. Prosječna cijena višecvjetnog meda u EU-u na mjestu proizvodnje 2018. iznosila je 6,46 EUR po kilogramu. U većini država članica cijena je niža kad se med prodaje u rinfuzi u veleprodaji, a prosječna cijena takvog meda u EU-u 2018. iznosila je 3,79 EUR po kilogramu. Treba napomenuti da, iako su se te cijene neznatno promijenile u odnosu na informacije dobivene 2016., prosječni trošak proizvodnje povećao se s 3,21 EUR po kilogramu 2015. na 3,90 EUR po kilogramu 2018., što je moglo dovesti do manje marže po proizvedenom kilogramu meda. Međutim, budući da države članice ne izvješćuju o tome koliko se proizvedenog meda prodaje u rinfuzi i na mjestu proizvodnje, ne mogu se izvesti konkretni zaključci o konačnoj profitabilnosti za proizvođače.

Slika 3.: Prosječne cijene meda 2018. MT: prosjek najviše/najniže cijene

3.2. Trgovina

Uvoz

Kad je riječ o medu, stopa samodostatnosti u EU-u iznosi samo 60 %. EU je u 2018. uvezao 208 000 tona meda u ukupnoj vrijednosti od 452 milijuna EUR. EU je najveći svjetski uvoznik meda, a glavni mu je dobavljač Kina. Međutim, uvoz u EU iz Kine smanjio se s gotovo 100 000 tona u 2015. na 80 000 tona u 2018.[12] U istom se razdoblju uvoz iz Ukrajine, drugog glavnog dobavljača, povećao s 20 000 tona na 41 000 tona, dok se uvoz iz trećeg i četvrtog dobavljača, Argentine i Meksika, zadržao na 25 000 tona odnosno 20 000 tona.

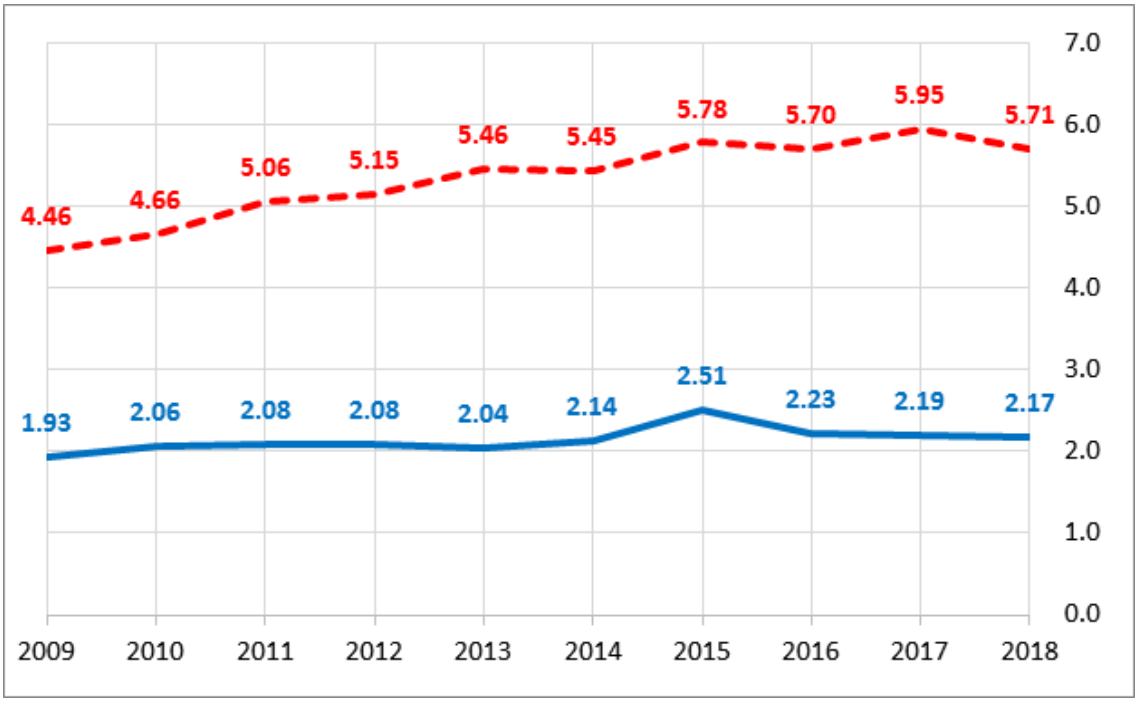
Med uvezen iz trećih zemalja obično je jeftiniji od meda koji se proizvodi u EU-u te je prosječna uvozna cijena 2018. iznosila tek nešto više od 2 EUR po kilogramu.

[12] Izvor: Eurostat Comext, https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/statistics.

Izvoz

Izvoz iz EU-a zanemariv je u usporedbi s uvozom te je 2018. EU izveo oko 21 000 tona meda, što količinski odgovara oko 7 % ukupne proizvodnje EU-a. Glavna tržišta za med iz EU-a jesu Švicarska, Saudijska Arabija, SAD i Japan. Prosječna izvozna cijena meda 2018. iznosila je 5,7 EUR po kilogramu.

Slika 4.: Prosječne cijene u EUR po kilogramu meda uvezenog u EU (plava, puna crta) i izvezenog iz EU-a (crvena, isprekidana crta) u razdoblju 2009.–2018. Izvor: Eurostat Comext

4. PROVEDBA NACIONALNIH PČELARSKIH PROGRAMA

4.1. Pravna osnova

Pravnu osnovu za nacionalne pčelarske programe od pčelarske godine 2017., koja je započela 1. kolovoza 2016., čine članci od 55. do 57. Uredbe o zajedničkoj organizaciji tržišta, a nadopunjuju ih:

- Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/1366[13] i
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/1368[14].

Programi za pčelarske godine 2017.–2019. te njihovo financiranje odobreni su Provedbenom odlukom Komisije (EU) 2016/1102 od 5. srpnja 2016.[15].

[13] Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/1366 od 11. svibnja 2015. o dopuni Uredbe (EZ) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu potpore u pčelarskom sektoru, SL L 211, 8.8.2015., str. 3.–6.

[14] Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/1368 od 6. kolovoza 2015. o utvrđivanju pravila primjene Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu potpore u pčelarskom sektoru, SL L 211, 8.8.2015., str. 9.–16.

[15] Provedbena odluka Komisije (EU) 2016/1102 od 5. srpnja 2016. o odobrenju nacionalnih programa za poboljšanje proizvodnje i stavljanja na tržište pčelarskih proizvoda koje dostavljaju države članice u skladu s

Programi za pčelarske godine 2020.–2022. i njihovo financiranje odobreni su Provedbenom odlukom Komisije (EU) 2019/974 od 12. lipnja 2019.[16]

4.2. Ciljevi i mjere

Cilj je programâ poboljšati opće uvjete za proizvodnju i stavljanje na tržište pčelarskih proizvoda u Uniji. Reformom ZPP-a iz 2013. u programe su uvedene određene promjene. Glavni cilj tih promjena bio je prilagoditi prihvatljive mjere potrebama sektora i osigurati stabilniju raspodjelu proračuna EU-a unaprjeđenjem metoda koje države članice upotrebljavaju za utvrđivanje broja košnica na svojim državnim područjima. Prihvatljive mjere koje iz toga proizlaze opisane su u nastavku.

(a) **tehnička pomoć pčelarima i organizacijama pčelara**: formulacija iz te mjere izmijenjena je iz „udruženja pčelara” u „organizacije pčelara”. Iako brojne države članice u tu mjeru uključuju osposobljavanje, organizaciju tečajeva i tiskanje edukativnih brošura, ona može uključivati čitav niz aktivnosti. One uključuju potporu za, na primjer, kupnju tehničke opreme za primarnu preradu i konkretnu potporu za mlade pčelare.

(b) **suzbijanje štetočina u košnicama i bolesti, pogotovo varooze**: područje primjene te mjere prošireno je s kontrole varooze na suzbijanje drugih štetočina u košnicama i bolesti, među ostalim azijskog stršljena (*Vespa velutina*) ili malog kornjaša košnice (*Aethina tumida*). Međutim, većina programa koji uključuju tu mjeru i dalje je usmjerena na kontrolu varooze. To se često postiže podupiranjem mjera za smanjenje broja nametnika, no dio mjera usmjeren je i na informiranje pčelara o važnosti suzbijanja grinje varoe.

(c) **racionalizacija troškova selećeg pčelarstva**: tom mjerom nastoji se pomoći u upravljanju seljenjem košnica u Uniji i osiguravanju lokacija za pčelare tijekom sezone cvjetanja. Upravljanje selećim pčelarstvom može se olakšati mjerama kao što su identifikacija košnica i okvira, registar selećeg pčelarstva, ulaganje u materijal kojim se olakšava bavljenje selećim pčelarstvom i popisivanje vrsta cvijeća.

(d) **mjere za potporu laboratorijima za analizu pčelarskih proizvoda u cilju pomoći pčelarima da svoje proizvode plasiraju na tržište i povećaju njihovu vrijednost**: područje primjene te mjere prošireno je pa analize fizičko-kemijskih svojstava ne uključuju samo med, već i druge pčelarske proizvode[17], kao što su matična mliječ, pelud, propolis i pčelinji vosak. Osim toga, u Uredbi o zajedničkoj organizaciji tržišta navodi se i da bi se tom mjerom trebalo pomoći pčelarima da stavljaju svoje proizvode na tržište te da povećaju vrijednost tih proizvoda. Mjera se može upotrijebiti za financiranje ispitivanja, na primjer botaničkog podrijetla meda, s obzirom na to da detaljno poznavanje tih informacija može omogućiti pčelarima da postignu veću cijenu za svoje proizvode.

Uredbom (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća *(priopćeno pod brojem dokumenta C(2016) 4133)*, SL L 182, 7.7.2016., str. 55.–57.

[16] Provedbena odluka Komisije (EU) 2019/974 od 12. lipnja 2019. o odobrenju nacionalnih programa za poboljšanje proizvodnje i stavljanja na tržište pčelarskih proizvoda koje dostavljaju države članice u skladu s Uredbom (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća *(priopćeno pod brojem dokumenta C(2019) 4177)*, SL L 157, 14.6.2019., str. 28.–30.

[17] Pčelarski proizvodi obuhvaćeni pčelarskim programima navedeni su u dijelu XXII. Priloga I. Uredbi (EU) br. 1308/2013, a to su med, matična mliječ, propolis i pčelinji vosak.

(e) **obnovom pčelinjeg fonda** dijelom se nadoknađuje gubitak pčela i na taj način izbjegava smanjenje proizvodnje. To može uključivati aktivnosti financiranja za promicanje proizvodnje matica, kupnju kolonija pčela ili kupnju novih košnica.

(f) **suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu programa primijenjenih istraživanja u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda**: tom se mjerom državama članicama omogućuje da podupiru posebne projekte istraživanja. Oni mogu biti usmjereni na poboljšanje kvalitete meda i/ili na diseminaciju rezultata takvih projekata.

(g) **praćenje tržišta**: riječ je o novoj mjeri koja omogućuje ulaganje u praćenje pčelarskih proizvoda i njihovih cijena. Tako se mogu poboljšati uvjeti proizvodnje, a podupiru se nacionalne strategije praćenja stanja na tržištu.

(h) **poboljšanje kvalitete proizvoda u cilju iskorištavanja potencijala proizvoda na tržištu**: ta nova mjera uvedena je Uredbom o zajedničkoj organizaciji tržišta, a može se upotrijebiti, na primjer, za iskorištavanje tržišnog potencijala meda, ali i drugih pčelarskih proizvoda.

4.3. Proračun Unije za nacionalne pčelarske programe i stopa korištenja

Sredstva Unije namijenjena sektoru pčelarstva relativno su mala, ali povećala su se s 36 milijuna EUR godišnje za pčelarske programe u razdoblju od 2017. do 2019. na 40 milijuna EUR godišnje za pčelarske programe u razdoblju od 2020. do 2022.

Doprinos Unije pčelarskim programima iznosi 50 % rashoda koje snose države članice. To konkretno znači da je za sektor pčelarstva u pčelarskim godinama 2017. i 2018. bilo dostupno ukupno 72 milijuna EUR za pčelarske programe za svaku godinu. Iako ta sredstva nisu u potpunosti iskorištena, stopa korištenja jest visoka. Pčelarska godina 2016. uključena je u tablicu u nastavku radi usporedbe.

Tablica 1.: Financiranje Unije i stopa korištenja za pčelarske programe

Dostupna sredstva Unije po pčelarskoj godini	Pčelarska godina 2016. Programi za razdoblje 2014.–2016.	Pčelarska godina 2017. Programi za razdoblje 2017.–2019.	Pčelarska godina 2018. Programi za razdoblje 2017.–2019.	Pčelarska godina 2019. Programi za razdoblje 2017.–2019.	Pčelarske godine 2020.–2022.
u EUR	33 100 000	36 000 000	36 000 000	36 000 000	40 000 000
Iznos sredstava Unije koji su iskoristile države članice u EUR	31 102 215	32 372 777	33 974 000	Bit će prijavljeno do 15. ožujka 2020.	Bit će prijavljeno od 15. ožujka 2021.
Stopa korištenja	94 %	90 %	94 %		

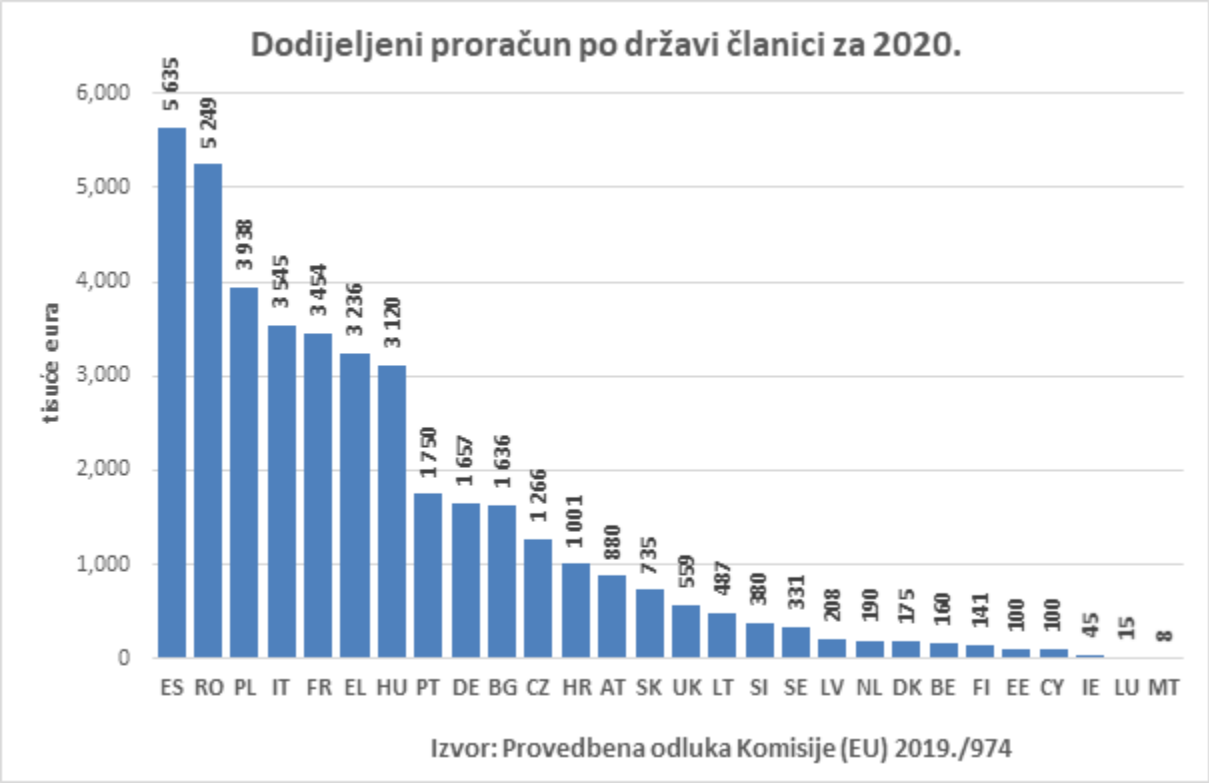
4.4. Dodjela doprinosa Unije po državi članici

Pravila za dodjelu doprinosa Unije pčelarskim programima utvrđena su u članku 4. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/1366. Glavni čimbenik za dodjelu udio je košnica u svakoj državi članici koja sudjeluje u programu. To je jedan od razloga zbog kojih su države članice obvezne odrediti broj košnica i o njemu obavijestiti Komisiju, što je dodatno opisano u odjeljku 5. ovog izvješća.

Najmanji doprinos Unije iznosi 25 000 EUR po pčelarskom programu. Preostala sredstva Unije dodjeljuju se ovisno o broju košnica koji prijave države članice. Međutim, ako određena država članica zatraži manji iznos od onog na koji ima pravo s obzirom na broj košnica, preostala se sredstva Unije mogu rasporediti državama članicama koje su zatražile iznos veći od svojeg teorijskog udjela u sredstvima.

U skladu s člankom 8. stavkom 2. Uredbe (EU) 2015/1368 sredstva Unije za pčelarske programe za razdoblje 2017.–2019. dodijeljena su na temelju broja košnica koji su države članice prijavile 2013. Za pčelarske programe za razdoblje 2020.–2022., koji su prijavljeni Komisiji 2019., dodjela se temeljila na broju košnica prijavljenih 2017. i 2018. (dvije kalendarske godine neposredno prije godine prijavljivanja nacionalnih pčelarskih programa Komisiji).

Slika 5.: Dodjela doprinosa Unije po državi članici za pčelarske godine 2020.–2022.

4.5. Nastali rashodi po vrsti mjera

U skladu s člankom 10. Uredbe 2015/1368 države članice do 15. ožujka svake godine dostavljaju godišnje izvješće o provedbi za prethodnu pčelarsku godinu. Prva dva godišnja

izvješća, koja odgovaraju pčelarskim godinama 2017.[18] i 2018.[19], dostavljena su 2018. i 2019. Podjela rashoda po vrsti mjera za pčelarsku godinu 2018. prikazana je u grafikonu u nastavku (*slika 6.*). Za potrebe usporedbe sa starijim podacima navedeni su i rashodi po vrsti mjera za pčelarsku godinu 2015. (*slika 7.*) koji pokazuju da je ukupna raspodjela koja se mjeri u postocima i dalje slična, iako su tada programi mogli uključivati samo šest mjera.

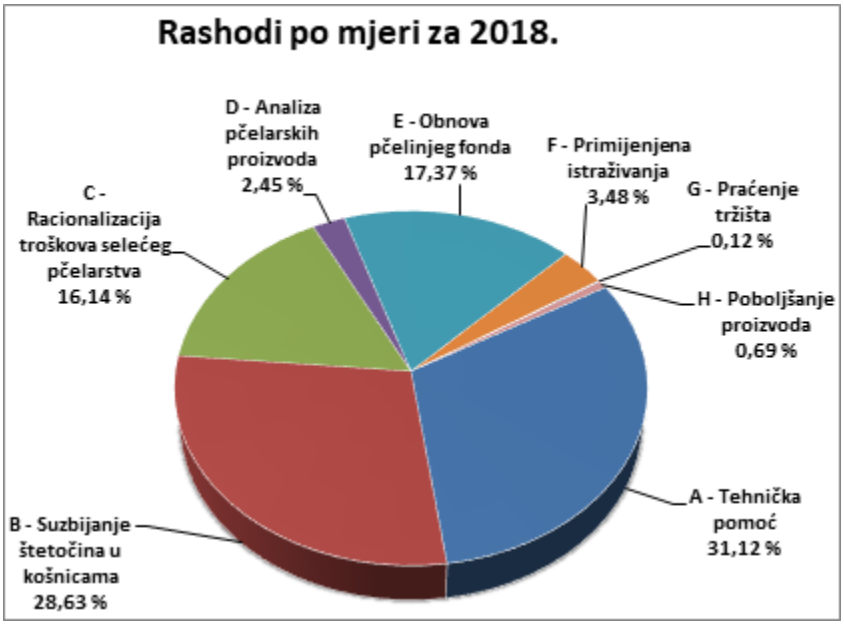
Kao i prethodnih godina najveći udio dostupnih sredstava 2018. utrošen je na dvije mjere, **tehničku pomoć** i **suzbijanje štetočina u košnicama**, odnosno zajedno gotovo 60 %. To proizlazi iz potrebe sektora za stalnim ulaganjima u pčelarsku opremu, ažuriranjem pčelarskih praksi radi suzbijanja bolesti i štetočina u košnicama te osiguravanjem osposobljavanja pčelara.

Kao i prethodnih godina na trećem i četvrtom mjestu po popularnosti nalaze se mjere **obnove pčelinjeg fonda** i **racionalizacije troškova selećeg pčelarstva** u koje se zajedno ulaže više od 30 % sredstava. U nekoliko država članica seleće pčelarstvo ključna je pčelarska praksa koja je nužna za zadovoljavanje prehrambenih potreba pčela medarica u cijelom pčelarskom razdoblju te za pružanje usluga oprašivanja.

Primijenjeno istraživanje i **analiza meda** ostali su na petom i šestom mjestu te je na njih 2018. utrošeno 3,48 % odnosno 2,45 % dostupnih sredstava.

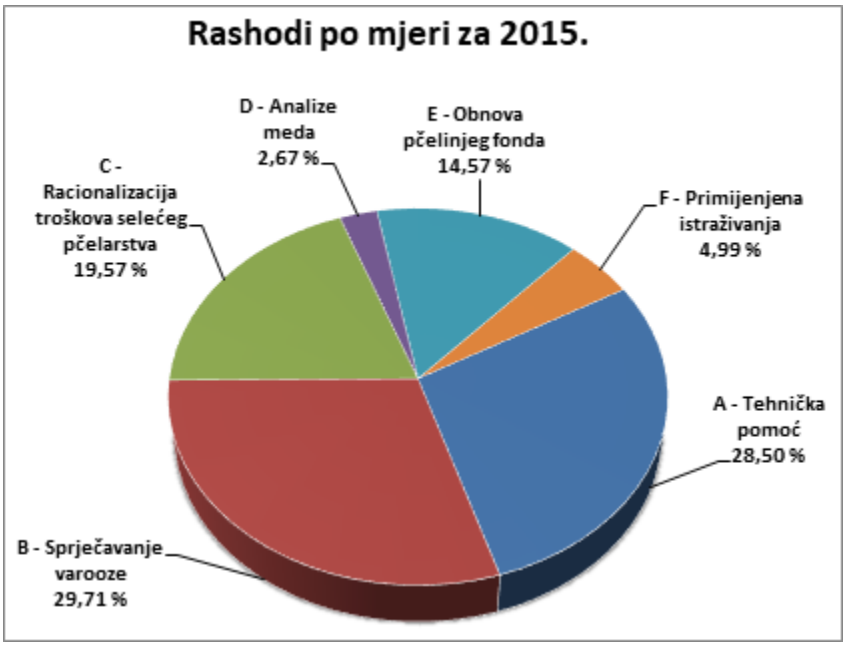
Dvije su nove mjere, **poboljšanje proizvoda** (0,69 % ukupnih rashoda) i **praćenje tržišta**, zajedno dobile manje od 1 % sredstava.

Slika 6.: Rashodi u postocima po mjeri u pčelarskoj godini 2018.

[18] Razdoblje od 1. kolovoza 2016. do 31. srpnja 2017.
[19] Razdoblje od 1. kolovoza 2017. do 31. srpnja 2018.

Slika 7.: Rashodi u postocima po mjeri u pčelarskoj godini 2015.

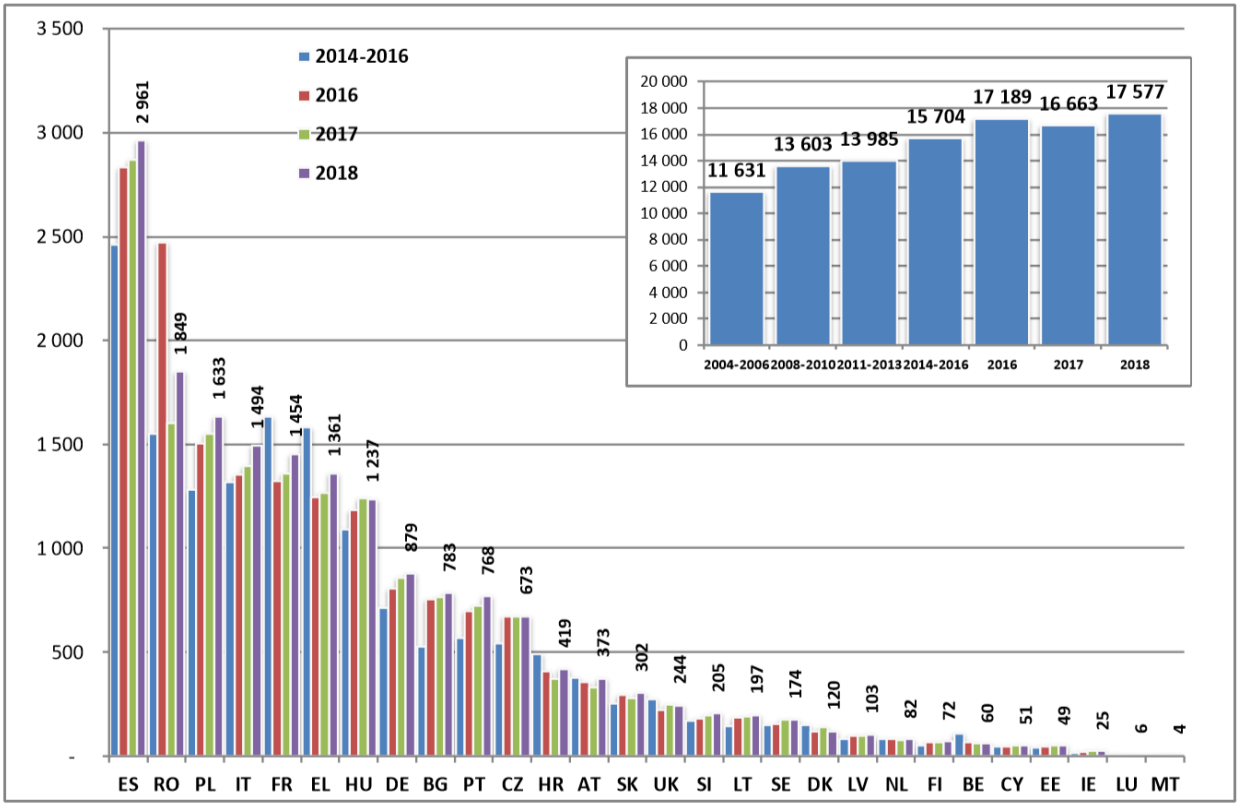
5. METODE ZA ODREĐIVANJE BROJA KOŠNICA

Kako je opisano u odjeljku 4.2. ovog izvješća, uvedene su promjene kako bi se osigurala stabilnija raspodjela sredstava iz proračuna EU-a unaprjeđenjem metoda koje države članice upotrebljavaju za određivanje broja košnica na svojim državnim područjima. U skladu s ovlaštenjem iz članka 56. stavka 1. točke (b) Uredbe o zajedničkoj organizaciji tržišta Komisija je donijela delegirani akt o utvrđivanju osnove za dodjelu financijske potpore Unije pčelarskim programima država članica na temelju broja košnica[20]. U tom je delegiranom aktu pojam „košnica" definiran kao „jedinica koja sadržava koloniju pčela medarica, koja se koristi za proizvodnju meda, ostalih proizvoda pčelarstva ili rasplodnog materijala pčela medarica, i sve elemente potrebne za njihovo preživljavanje". Osim toga, tim je aktom utvrđena obveza država članica koje podnose nacionalne pčelarske programe da imaju pouzdanu metodu kojom u razdoblju od 1. rujna do 31. prosinca svake godine određuju broj košnica spremnih za prezimljavanje na njihovu državnom području.

Budući da prije stupanja na snagu tog delegiranog akta nije bilo usklađenog pravila za navedena pitanja, brojeve košnica prijavljene prije njegova stupanja na snagu 2017. ne bi trebalo izravno uspoređivati s brojem košnica prijavljenim od ožujka 2017. Ipak, dugoročna povijesna kretanja pokazuju da se broj košnica u Europskoj uniji u proteklom desetljeću povećao. Ta pozitivna kretanja postoje u gotovo svim državama članicama.

[20] Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/1366.

Slika 8.: Kretanje broja košnica u EU-u u tisućama

U skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2015/1368 države članice u svoje nacionalne pčelarske programe uključuju opis metode koja se primjenjuje za određivanje broja košnica na njihovim državnim područjima.

Ukupno 17 država članica primjenjuje obvezne metode za brojanje košnica, što uključuje države članice s najvećim brojem košnica, kao što su ES, RO, IT, FR i EL. Obvezne metode mogu uključivati obveznu registraciju pčelara i/ili košnica u posebnom registru uspostavljenom za tu posebnu svrhu ili upotrebu podataka iz drugih obveznih registara kao što su veterinarski informacijski sustavi.

Ukupno 11 država članica primjenjuje druge metode koje ne podrazumijevaju obveznu registraciju. To uključuje države članice s manjim brojem košnica, kao što su SE, DK, IE i EE. Te se države članice mogu osloniti na informacije dobivene od organizacija pčelara, iz anketa, popisa ili kombinacije tih metoda.

Obvezna registracija košnica u načelu se smatra najpouzdanijom metodom, no njome se stvara administrativno opterećenje za pčelare i države članice. U skladu s nacionalnim zakonodavstvom pčelari imaju obvezu registrirati svoju djelatnost i prijaviti svoj broj košnica državnoj upravi.

Pouzdanost drugih metoda za procjenu broja košnica ovisi o kvaliteti baze podataka koju vode organizacije pčelara i o reprezentativnosti uzorka pčelara koji su odabrani za dostavljanje podataka o svojem broju košnica.

6. PČELARSTVO U ZAJEDNIČKOJ POLJOPRIVREDNOJ POLITICI NAKON 2020.

Komisija je u svojem prijedlogu ZPP-a nakon 2020.[21] predložila premještanje pčelarskih programa iz Uredbe o zajedničkoj organizaciji tržišta u Uredbu o strateškim planovima u okviru ZPP-a[22]. Tako će se povećati vidljivost sektora pčelarstva i osigurati da se uzima u obzir njegov doprinos postizanju općih ciljeva zajedničke poljoprivredne politike.

Prijedlog uključuje i povećanje financijskih sredstava za pčelarske programe na 60 milijuna EUR godišnje. To znači da je za taj sektor u sedmogodišnjem razdoblju budućeg ZPP-a dostupno ukupno 840 milijuna EUR uzmu li se u obzir sredstva Unije i doprinosi država članica. U prijedlog je uključena još jedna promjena, a to je utvrđivanje godišnjeg financiranja pčelarskih programa država članica u temeljnom aktu[23].

I dalje je potrebno znati broj košnica u državama članicama da bi se moglo pratiti kretanja, ocijeniti učinak mjera potpore pčelarskom sektoru i informirati europske građane. Stoga prijedlog Komisije uključuje nastavak obveze država članica da evidentiraju broj košnica i o njemu obavješćuju Komisiju.

Iako su u okviru Uredbe o zajedničkoj organizaciji tržišta pčelarski programi bili dobrovoljni, Komisija predlaže da u strateškim planovima država članica u okviru ZPP-a oni postanu obvezni.

7. ZAKLJUČAK

Iako su pčelarski programi u okviru Uredbe o zajedničkoj organizaciji tržišta i dalje dobrovoljni, sve države članice nastavljaju uvoditi te programe i razvijati ih u suradnji sa sektorom. Programi se razlikuju među državama članicama, ovisno o potrebama konkretne države članice, no mjere koje dobivaju najveći dio potpore – tehnička pomoć i suzbijanje štetočina u košnicama – ostale su iste kao i u zadnjem izvješću iz 2016.

Financiranje sektora nastavilo se povećavati tijekom zadnjih programskih razdoblja, a apsorpcija financijskih sredstava i dalje je visoka, što pokazuje da su odabrane mjere relevantne.

Broj košnica jedan je od pokazatelja učinka mjera potpore i on i dalje raste. Međutim, promatra li se sveukupna profitabilnost sektora, prosječne cijene u EU-u nisu se povećale, dok se troškovi proizvodnje povećavaju, a uvozne cijene smanjuju. To predstavlja problem za sektor i dokazuje da postoji stalna potreba za potporom, posebno imajući na umu važnu ulogu pčela u okolišu i poljoprivredi.

[21] https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/future-cap_hr

[22] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A392%3AFIN

[23] Prilog VIII. Komisijina prijedloga ZPP-a nakon 2020.